

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/19/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4616208520
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Šaligová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4616208520.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Šaligovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Renáty Pátrovičovej v spore žalobcov: 1/ W. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX S. U. XXX, 2/ F. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX S. U. XXX, zastúpených spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Zuzana Čížová, s.r.o. so sídlom J. Jesenského 69, 957 01 Bánovce nad Bebravou, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, IČO: 00 166 481, o náhradu škody spôsobenú pri výkone verejnej moci, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k. 4C/52/2017-345 zo dňa 29.11.2019 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o povinnosti zaplata náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom 1/, 2/ ako aj vo výroku o trovách konania p o t v r d z u j e .

Žalobcom 1/ a 2/ priznáva voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ náhradu škody z titulu trov obhajoby v sume 989,64 eura a nemajetkovú ujmu 8.000 eur ako aj povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ náhradu škody z titulu trov obhajoby v sume 989,64 eura a nemajetkovú ujmu 12.000 eur, to všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu žalobcov o zaplata náhrady škody z titulu trov obhajoby zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovia 1/, 2/ majú nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že každý zo žalobcov sa podanou žalobou domáhal zaplata náhrady škody titulom trov obhajoby v sume 1.000 eur a nemajetkovej ujmy v sume 20.000 eur z dôvodu, že dňa XX.XX.XXXX bolo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ v S. ČVS: ORP/140/OEK-TO-2013 začaté voči nim trestné stíhanie a vznesené obvinenie pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Trestného zákona a proti tomuto uzneseniu podali sťažnosť, ktorá však bola uznesením Okresnej prokuratúry Trenčín sp. zn. 2Pv/986/2012-103 zo dňa 02.09.2013 zamietnutá ako nedôvodná. Následne bola voči nim po vykonaní úkonov v trestnom konaní podaná obžaloba na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 6T/21/2014, pričom boli spod obžaloby právoplatne oslobodení. Uznesenie o vznesení obvinenia sa teda pre účely nároku na náhradu škody stalo nezákonným rozhodnutím. Sťažnosť proti tomuto uzneseniu im bola zamietnutá a nedôvodným trestným stíhaním im vznikla škoda na majetku ako aj nemajetková ujma a zároveň bola ohrozená ich vážnosť u spoluobčanov v obci. Trestným stíhaním boli poškodení na svojich právach, keďže boli predvolaní na výsluchy a na konania pred súdom, čo negatívne ovplyvnilo ich zamestnanie, podnikanie a spoločenské postavenie, a to napriek tomu, že sa preukázalo, že nespáchali skutok, ktorý im bol kladený za vinu. Zároveň poukázali na skutočnosť, že už v roku XXXX bolo proti nim podané trestné oznámenie pre ten istý prečin, avšak vyšetrovateľ OO PZ S. trestné oznámenie ako nedôvodné odmietol a rovnako bolo odmietnuté aj ďalšie trestné oznámenie pre ten istý prečin podvodu v roku XXXX.

2. Rozsudok č. k. 4C/52/2017-131 zo dňa 06.03.2018, ktorým súd prvej inštancie priznal každému zo žalobcov náhradu škody z titulu trov obhajoby v sume 679,02 eura a nemajetkovú ujmu 8.000 eur (žalobkyni 1/) a 12.000 eur (žalobcovi 2/), odvolací súd uznesením č. k. 12Co/124/2018-201 zo dňa 18.06.2019 zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom uložil súdu prvej inštancie skúmať, ako žalobcovia preukázali dôvodnosť podanej žaloby v časti nemajetkovej ujmy. Pri preukázaní nároku žalobcov na nemajetkovú ujmu mu uložil v novom rozhodnutí odôvodniť aj výšku, ku ktorej dospel, a z čoho pri jej určení vychádzal. Zároveň upriamil jeho pozornosť na úkony právnej pomoci, ktoré žalobcovia špecifikovali v odvolaní. Odvolací súd sa plne stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý obšírne a podrobne vysvetlil a odôvodnil, prečo je v danom prípade možné postupovať podľa zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Konštatoval, že základ nároku žalobcov 1/, 2/ je nesporne daný na podklade tých ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktoré súd v odôvodnení rozsudku aj citoval.

3. V napadnutom rozsudku, ktorý je predmetom tohto odvolacieho konania sa súd prvej inštancie zaoberal výškou nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcom vznikla. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliadal súd najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, na závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a na závažnosť následkov, ktoré mu vznikli v spoločenskom uplatnení (§ 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.). Uviedol, že v prípade žalobcov ide o osoby, ktoré do začatia trestného stíhania žili pokojným a usporiadaným životom, nemali žiadne konflikty s okolím, starali sa o adoptované dieťa, stretávali sa s príbuznými a v rámci svojich možností pomáhali nielen rodine, ale hlavne žalobca 2/ aj obci. Tieto skutočnosti potvrdili viacerí svedkovia. Súd poukázal aj na okolnosti, ktoré predchádzali samotnému trestnému stíhaniu žalobcov a spôsob, akým sa viedlo trestné stíhanie, keď došlo k prikázaniu veci vyšetrovateľovi v S., pričom predtým bola vec odňatá vyšetrovateľovi polície v S., kde už v roku XXXX bolo trestné oznámenie najskôr odložené a v roku XXXX opakovane podané trestné oznámenie zastavené. Závažnosť vzniknutej ujmy na strane žalobcov spočíva v tom, že trestné stíhanie neprimeraným spôsobom zasiahlo nielen do súkromného života každého z nich, ale aj do ich spoločného rodinného života a v prípade žalobcu 2/ aj do jeho podnikateľskej sféry. Okrem toho trestné stíhanie negatívne ovplyvnilo aj život dcéry žalobcov, ktorá sa musela vyrovnávať so zmenou správania zo strany kamarátov a spolužiakov a rovnako so zdravotnými problémami, ktoré u nej nastali, pričom celú situáciu riešila odchodom do N. a následne aj ukončením štúdia na X. J.O. v S. a pokračovaním v štúdiu na X. E. Y. v W.. Z tohto pohľadu možno hodnotiť závažnosť vzniknutej ujmy nielen u oboch žalobcov, ale aj ich dcéry, ktorá pocítila dôsledky nezákonného trestného stíhania jej rodičov.

4. Závažnosť vzniknutej ujmy bola v prípade oboch žalobcov o to citeľnejšia, že žili na dedine a prakticky s každým sa poznali, a preto aj všetci ich známi mali informácie o trestnom stíhaní, pričom nie každý sa priklonil na ich stranu. Závažnosť následkov, ktoré vznikli oboj žalobcom v súkromnom živote ako ďalší predpoklad pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy mal súd za preukázanú tiež z lekárskeho správ ako aj z dokladov zo sociálnej poisťovne, z ktorých je zrejmé, že u oboch žalobcov po začatí trestného stíhania došlo k zhoršeniu zdravotného stavu. U žalobcu 2/ to bolo spôsobené hlavne ťažkým úrazom, ktorý utrpel pri páde zo strechy. V dôsledku tohto úrazu sa stal invalidným a došlo u neho k poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na XX% s tým, že sa nemôže nadmerne fyzicky a psychicky zaťažovať a môže vykonávať len ľahšie robotnícke práce, i keď predtým celé roky pracoval na X. a nikdy v súvislosti s touto prácou nemal žiadny úraz. Po začatí trestného stíhania došlo nepochybne u oboch žalobcov k výrazným zmenám v ich súkromnom živote, čo potvrdili výpovede svedkov. Zmenilo sa ich správanie, zostali zatrpknutí, vystresovaní, a to v dôsledku obáv o budúcnosť v prípade, ak by došlo k ich odsúdeniu. Tieto skutočnosti potvrdili aj svedkovia, ktorí tiež uviedli, že obaja žalobcovia situáciu zle psychicky znášali a podľa svedkyne U. O. to malo vplyv aj na sústredenosť žalobcu 2/ na samotnú prácu, čo spôsobilo jeho pád zo strechy. Rovnako tak dopravné nehody, ktorých účastníkom bol žalobca 2/ krátko po začatí trestného stíhania, s ním nepochybne súviseli. Žalobca 2/ sa nevedel sústrediť ani na bežné životné situácie. Obaja žalobcovia mali obavy, čo bude s ich dcérou v prípade, ak by boli odsúdení, pričom hlavne žalobkyňa 1/ v dôsledku toho trpela nespavosťou a každá návšteva poštarčky, ktorá jej priniesla poštu, či už od polície, z prokuratúry alebo zo súdu, bola u nej spojená so stresom. Žalobcovi sa po začatí trestného stíhania prestalo dariť aj v podnikaní, keďže došlo k zníženiu výsledku hospodárenia ich X. X. I. S. X..H..E.. v priebehu rokov, keď boli obaja trestne stíhaní. V dôsledku trestného stíhania prišli o niektoré zákazky, niektorí zamestnanci skončili pracovný pomer. Začaté trestné stíhanie ohrozilo

aj ďalšie pôsobenie žalobcu 2/ v E. J. X. v S. U., pretože mu bolo naznačené, že v prípade odsúdenia v trestnom konaní nebude môcť ďalej pôsobiť v E. tohto X..

5. Je nepochybné, že každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia hľadí ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu. Aj Ústavný súd SR vo svojom náleze sp. zn. III.ÚS 754/2016 vyslovil názor, že vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí bez ohľadu na to, či bolo vydané za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. alebo za účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z. odôvodňuje s ohľadom najmä na čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd právo na náhradu nemajetkovej ujmy takto stíhanej osoby, pokiaľ jej táto v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla.

6. Podľa názoru súdu bola v prejednávanej veci preukázaná závažnosť vznikutej ujmy spôsobenej nezákonným trestným stíhaním ako aj závažnosť následkov, ktoré im vznikli v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení, pričom z prevedeného dokazovania nepochybne vyplynula príčinná súvislosť medzi začatým trestným stíhaním a následkami vzniknutými žalobcom. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy stanovuje súd v každom jednotlivom prípade na základe voľnej úvahy a je tak výsledkom individuálneho posúdenia všetkých konkrétnych okolností každého jednotlivého prípadu s tým, že konečná výška musí vychádzať zo zásady primeranosti, zodpovedať všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti a požiadavke rozumného usporiadania vzťahov medzi stranami. Vždy je potrebné mať na zreteli prvoradáť satisfakčnú funkciu priznávanej peňažnej čiastky, ktorou je zabezpečiť primerané zmiernenie a vyváženie vznikutej nemajetkovej ujmy, v opačnom prípade by neprimeraná výška odškodnenia vo svojich dôsledkoch viedla k bezdôvodnému obohacovaniu (rozsudok Krajského súdu Bratislava sp.zn. 8Co/217/2018 zo dňa 25.09.2018).

7. Pri stanovení primeranej náhrady nemajetkovej ujmy zodpovedajúcej všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti dospel súd po zohľadnení povahy trestnej veci, dĺžky trestného stíhania a okolností, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo k záveru, že suma 8.000 eur v prípade žalobkyne 1/ a suma 12.000 eur v prípade žalobcu 2/ je primeraná. I keď boli obaja žalobcovia trestne stíhaní v tom istom konaní a prakticky za ten istý skutok, tak súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z rôznych následkov u každého zo žalobcov, ktoré im vznikli v súkromnom živote ako aj v spoločenskom uplatnení, pričom mal za to, že ujma vzniknutá žalobcovi 2/ bola nepochybne väčšia ako u žalobkyne 1/, keďže v súvislosti s trestným stíhaním a jeho nepriaznivým vplyvom na psychiku žalobcu 2/ došlo u neho nielen k dvom menším dopravným nehodám, ale aj k ťažkému úrazu po páde zo strechy a následnej invalidite. Intenzita týchto následkov na strane žalobcu 2/ bola nepochybne väčšia ako u žalobkyne 1/, taktiež bolo ohrozené aj jeho ďalšie pôsobenie v J. X.. Trestné stíhanie negatívne ovplyvnilo nielen súkromný a rodinný život oboch žalobcov, ale aj ich podnikanie, pretože príjmy z neho v období prebiehajúceho trestného stíhania výrazne poklesli, čím boli nepochybne ovplyvnené aj ich sociálne istoty. Keďže trestné stíhanie žalobcov trvalo takmer XX mesiacov (od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX), tak pri sume 8.000 eur pripadá na jeden mesiac trestného stíhania suma 235 eur a pri sume 12.000 eur suma 353 eur, čo nie je ani v rozpore s názorom ÚS SR v náleze sp. zn. III.ÚS 754/2016, ktorý nepovažoval za neadekvátnu sumu 620 eur za jeden mesiac trestného stíhania pri odškodňovaní nemajetkovej ujmy. Podľa názoru súdu je nemajetková ujma v sume 8.000 eur (v prípade žalobkyne 1/) a v sume 12.000 eur (v prípade žalobcu 2/) primeraná dĺžke trestného stíhania a následkom, ktoré žalobcom v dôsledku nezákonného rozhodnutia vznikli, berúc do úvahy následky v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení, ale aj iné následky, ktorých rozsah prakticky nie je možné samotným súdnym rozhodnutím postihnúť.

8. Záverom súd poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/125/2019 z 27.08.2019, ktoré sa tiež zaoberalo priznávaním nemajetkovej ujmy za nezákonne začaté trestné konanie a na porovnanie výšky priznanej nemajetkovej ujmy poukázal aj na iné rozhodnutia súdov v obdobných veciach.

9. Zároveň každému zo žalobcov priznal náhradu škody titulom trov právneho zastúpenia v trestnom konaní vo výške 989,64 eura a vo zvyšku tohto uplatňovaného nároku žalobu ako nedôvodnú zamietol. Rozhodnutie vo veci samej súd odôvodnil podľa § 3 ods. 1 písm. a), § 4 ods. 1 písm. f), § 5 ods. 1, § 6

ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1, 2, 3, § 18 ods. 1, 3, § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

10. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že úspešným žalobcom priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom vychádzal z toho, že v časti náhrady trov obhajoby mali žalobcovia úspech takmer v plnej výške, resp. ich neúspech v tejto časti konania bol iba minimálny, keďže im bola priznaná suma 989,64 eura. Z dôvodu, že výška priznanej nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, priznal súd žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

11. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná, ktorá navrhla napadnutý rozsudok v časti nemajetkovej ujmy zamietnuť. Namietala nesprávne skutkové zistenia. Žalobcovia podľa nej neuniesli dôkazné bremeno vo vzťahu k príčinnej súvislosti medzi trestným stíhaním a vznikom nemajetkovej ujmy. Uviedla, že reakcie svedkov na žalobcov boli buď pozitívne alebo boli neobjektívne, keďže išlo o príbuzných, resp. zamestnancov, pričom svedkovia hovorili skôr o svojich pocitoch a domnienkach. Tiež namietala, že žalobcovia nepreukázali príčinnú súvislosť medzi trestným stíhaním, ktoré sa voči nim viedlo a odcestovaním dcéry do N.. Rovnako nepreukázali, že by malo trestné stíhanie vplyv na podnikateľskú činnosť žalobcu 2/, na jeho pracovný úraz a ani dopravnú nehodu. Rovnako ani hrozba ukončenia členstva vo Q. J. X. nebola podložená žiadnym dôkazom. Za nepodložené považuje aj konštatovanie súdu o neštandardnosti vybavovania trestnej veci na základe aktivity príbuzných žalobcov. Ani žalobkyňa 1/ nepreukázala príčinnú súvislosť medzi zhoršením jej zdravotného stavu a vedením trestného stíhania. Žalobcovia nepreukázali dôvodnosť podanej žaloby v časti nemajetkovej ujmy v nimi požadovanej výške. Výrok o náhrade trov konania považuje za zmätočný a nie v súlade so zásadou úspechu. Keďže žalobcovia nemali v spore plný úspech, mal súd náhradu trov pomerne rozdeliť, prípadne vysloviť, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

12. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu navrhli napadnutý rozsudok potvrdiť. Uviedli, že súd správne zobral do úvahy, že už v roku XXXX bolo voči nim podané trestné oznámenie, ktoré bol odložené. Následne pre ten istý skutok bolo opakovane podané trestné oznámenie, ktoré bolo v roku XXXX najskôr zastavené a až následne došlo k odňatiu veci vyšetrovateľovi v S. a jej prikázaniu do S.. Závažnosť im vznikutej ujmy spočíva v tom, že im toto trestné stíhanie neprimeraným spôsobom zasiahlo nielen do súkromného, ale aj do rodinného života, a v prípade žalobcu 2/ aj do jeho podnikateľskej sféry. Okrem toho negatívne ovplyvnilo aj život ich dcéry. Súdom priznaná suma nemajetkovej ujmy je primeraná dĺžke trestného stíhania a následkom, ktoré im v dôsledku nezákonného rozhodnutia vznikli v súkromnom živote, v spoločenskom uplatnení, ale aj iným následkom, ktorých rozsah nie je možné samotným rozhodnutím postihnúť. Poukázali na výpoveď svedkov U., L., O., z ktorých jednoznačne vyplýva negatívny vplyv okolia na nich po tom, ako bolo voči nim vznesené obvinenie, ako aj negatívny vplyv trestného stíhania, ktoré im spôsobilo následky v súkromnom živote a spoločenskom uplatnení. Trestné stíhanie malo veľmi zlý vplyv na ich psychiku, čo viedlo k zhoršeniu ich zdravotného stavu. K svedeckej výpovedi formou čestného vyhlásenia B. P. uviedli, že CSP neustanovuje presné náležitosti svedeckej výpovede písomnou formou. Ich dcéra mala problémy v škole práve v súvislosti s ich trestným stíhaním. Ide o adoptované dieťa, ktoré už raz prišlo o rodičov. Poukázali na odchod dcéry do N. a tiež zmenu školy, čo malo súvis s ich trestným stíhaním. Negatívny vplyv na ich podnikateľskú činnosť preukázali predložením daňových priznaní spoločnosti X. I. S. X..H..E., z ktorých vyplýva zníženie výsledku hospodárenia v priebehu rokov ich stíhania. Žalobca 2/ chodil po X. XX rokov a nemal žiadny úraz, školil iných v rámci W. ako majú chodiť a pracovať na X.. Pád zo strechy bol spôsobený jeho nepozornosťou, pretože sa neustále zaoberal trestným stíhaním vedeným voči nemu. Rovnako to bolo v prípade dvoch dopravných nehôd, ktoré mal po začatí trestného stíhania hneď dve za sebou, pričom dovtedy nemal žiadnu dopravnú nehodu. Z výpovedí svedkov G.. W. a O. bolo preukázané, že žalobcovi 2/ hrozilo po začatí trestného stíhania ukončenie členstva vo Q. J. X.. Žalobkyňa 1/ bola v súvislosti s trestným stíhaním pod neustálym stresom, nemohla spať, plakávala po nociach, čo sa odzrkadlilo na jej zhoršenom zdravotnom stave. Čo sa týka výroku o trovách, tu poukázali na to, že zásadu úspechu treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku.

13. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec v napadnutej časti bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 177 ods. 2 písm. c), § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že rozsudok

súdu prvej inštancie v časti uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu, je vecne správny. Rozsudok v časti zaplataenia náhrady trov obhajoby v dôsledku absencie odvolania žalovanej ako aj v zamietajúcej časti v dôsledku absencie odvolania žalobcov nadobudol právoplatnosť.

14. Podľa obsahu spisu si žalobcovia podanou žalobou uplatňujú právo voči štátu na náhradu škody a nemajetkovú ujmu, ktoré im vznikli nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Medzi stranami nie je sporné, že žalobcovia boli obžalovaní z trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Trestného zákona, avšak spod obžaloby boli oslobodení rozsudkom Okresného súdu Trenčín č. k. 6T/21/2014-830 zo dňa 11.09.2015, pretože skutok, pre ktorý bolo voči nim vedené trestné konanie, nebol trestným činom. Odvolanie prokurátora voči tomuto rozsudku vyhodnotil Krajský súd v Trenčíne ako nedôvodné, a z tohto dôvodu ho aj uznesením č. k. 2To/159/2015-863 zamietol.

15. Žalovaná v podanom odvolaní spochybňovala nárok žalobcov na priznanie nemajetkovej ujmy a tiež jej výšku. Je nepochybné, že trestné stíhanie, výkon väzby, príp. výkon uloženého trestu, ktoré boli realizované v rozpore so zákonom, sú vo všeobecnosti spôsobilé vyvolať okrem vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv poškodeného. Náhrada škody by preto mala predstavovať „spravodlivé zadosťučinenie“ a zahŕňať aj náhradu preukázateľnej (a tiež preukázanej) nemajetkovej ujmy spôsobenej poškodením dobrej povesti a morálnym utrpením v dôsledku sťaženia spoločenského uplatnenia. Začatie trestného stíhania a následné vedené trestné stíhanie samo o sebe predstavuje vážny zásah do osobnostných práv jednotlivca, čo konštatoval aj Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 5MCdo 7/2010 zo dňa 23.02.2011. Už samotná existencia nezákonného rozhodnutia voči žalobcovi a následné vedenie nezákonného trestného stíhania postačuje na to, aby bol zo strany štátu odškodnený aj vo sfére nemajetkovej ujmy. Pri posudzovaní spôsobu a rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súd prvej inštancie správne vychádzal z ustanovenia § 17 ods. 2 zákona o zodpovednosti za škodu, podľa ktorého v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

16. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že zadosťučinenie v peňažnej forme je v zákone upravené ako spôsob subsidiárny, nastupujúci vtedy, ak dostačujúcim prostriedkom nápravy sa nejaví samotné konštatovanie porušenia práva, resp. ak nie je možné nemajetkovú ujmu uspokojiť inak (typické v trestnom konaní, a to vo forme zmiernenia ukladaného trestu). To znamená, že aj v prípade, ak je žalobou uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, je súd povinný v spore skúmať, či nie je postačujúce poskytnutie zadosťučinenia len vo forme konštatovania porušenia práva. Zákon neuvádza v súvislosti s určením vhodnej formy zadosťučinenia žiadne okolnosti, podľa ktorých sa zadosťučinenie určuje. Aj pri úvahe o forme zadosťučinenia je preto potrebné vychádzať predovšetkým z kritérií uvedených v § 17 ods. 3 zákona o zodpovednosti za škodu. V citovanom ustanovení sú síce vymenované viaceré kritériá, ale ide o výpočet len demonštratívny. Vzhľadom na rozmanitosť jednotlivých prípadov treba túto normu považovať za normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd vzhľadom na konkrétne okolnosti každého individuálneho prípadu sám vymedzil okolnosti významné pre určenie formy, resp. výšky zadosťučinenia. V prípade nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným stíhaním, ktoré sa skončilo oslobodením spod obžaloby, je potrebné popri povahe a dĺžke trestného konania prihliadnuť najmä na závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo, a na závažnosť následkov spôsobených trestným stíhaním v osobnostnej sfére poškodeného. Posúdenie okolností, za ktorých k ujme došlo, zahrňuje aj správanie sa samotného poškodeného. Pri úvahe o forme zadosťučinenia treba preto zohľadniť aj jeho konanie, ak ním k vzniku nemajetkovej ujmy prispel. Za okolnosť dôležitú pre stanovenie formy zadosťučinenia (výšky nemajetkovej ujmy) treba považovať aj zistenie, že poškodený sa dopustil skutku, za ktorý bol následne trestne stíhaný (dôsledkom nie je strata zodpovednosti štátu za ujmu, ktorá poškodenému trestným stíhaním vznikla). V tomto kontexte možno prihliadnuť aj na dôvody, pre ktoré k oslobodeniu spod obžaloby došlo. Nemožno vylúčiť, že tieto okolnosti budú dôležité aj z hľadiska závažnosti konkrétnej ujmy v osobnostnej sfére poškodeného (napr. morálnej sfére poškodeného). Súd musí preto vždy v každom jednotlivom prípade posudzovať závažnosť ujmy predovšetkým vo vzťahu k tým jednotlivým osobnostným sféram, ktoré poškodená osoba v žalobe uplatňuje.

17. V predmetnej veci žalobcovia v konaní dostatočným spôsobom preukázali opodstatnenosť ich žaloby v časti týkajúcej sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie sa pri posúdení

spôsobu a rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy správne zaoberal najskôr vecou z hľadiska, či vzhľadom na závažnosť ujmy spôsobenej žalobcom nezákonným rozhodnutím nie je dostatočným zadostučinením iba samotné konštatovanie porušenia práva. Pri určení primeranosti formy zadostučinenia, závažnosť ujmy správne skúmal predovšetkým vo vzťahu k tým osobnostným sféram, ktoré žalobcovia v konaní uplatnili (v morálnej sfére, vo sfére súkromnej, rodinnej a pracovného uplatnenia).

18. Posúdenie samotnej výšky nemajetkovej ujmy žalobcov spočívalo výlučne na úvahe súdu, ktorá sa po prejednaní veci odvolacím súdom javila byť logickou a dôvodnou. Súd prvej inštancie zohľadnil všetky osobnostné sféry žalobcov dotknuté nezákonným rozhodnutím, na základe ktorého bolo vedené nezákonné trestné stíhanie v dĺžke cca X rokov. Taktiež zohľadnil aj skutočnosti, ktoré predchádzali samotnému trestnému stíhaniu, keď v roku XXXX bolo trestné oznámenie najskôr odmietnuté a následne začaté trestné stíhanie žalobcov bolo v roku XXXX zastavené. Za neštandardné označil aj odňatie vecí vyšetrovateľovi polície v S. a jej prikázanie do S.. S týmto konštatovaním súdu sa žalovaná nestotožnila. Súd prvej inštancie však len pomenoval fakty, ku ktorým reálne došlo a z hľadiska posúdenia závažnosti ujmy na žalobcov, tieto tiež zohľadnil. Na nikoho určite nepôsobí priaznivo neustála neistota, ktorej je vystavený zo strany orgánov činných v trestnom konaní, keď dôjde najskôr k odmietnutiu trestného oznámenia, následne k zastaveniu trestného stíhania a potom opätovne k trestnému stíhaniu. Takýto postup orgánov činných v trestnom konaní vôbec nevzbudzuje dôveru v očiach verejnosti, ktorá takýto postup vníma skôr ako neodborný a neprofesionálny. Trestné konanie vnáša do života obvineného značnú neistotu, znamená pre neho významnú psychickú záťaž. Výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to aj vtedy ak nie je stíhaný väzobne. Takýto zásah je potom citeľnejší o to viac, ak je trestné konanie následne skončené oslobodzujúcim rozsudkom. Takisto nemôže na psychiku človeka dobre pôsobiť, ak je voči nemu v priebehu dvoch rokov dvakrát začaté trestné stíhanie pre rovnaký trestný čin.

19. Odvolací súd tak dospel k záveru, že v prípade žalobcov je stanovená výška nemajetkovej ujmy v sume 8.000 eur a 12.000 eur primeraným zadostučinením vzhľadom na ujmu, ktorú utrpeli v dôsledku nezákonného trestného konania. Nestotožnil sa s námietkou žalovanej o tom, že žalobcovia nepreukázali vznik nemajetkovej ujmy, pretože vzhľadom na charakter nemajetkovej ujmy možno mať zásah do osobnostnej sféry žalobcov za preukázaný na základe vyjadrení žalobcov ako aj na základe obsahu výsluchu svedkov (L., O., G.. W.), ktorí vypovedali pred súdom prvej inštancie.

20. Žalovaná tiež v odvolaní namietala nepreukázanie vplyvu trestného stíhania na dcéru žalobcov, ktorá z tohto dôvodu odcestovala do N.. K tomu však odvolací súd uvádza, že dcéra žalobcov si náhradu nemajetkovej ujmy neuplatňuje a ako osoba blízka žalobcom, keďže nebola trestne stíhaná, si ju ani uplatňovať nemôže. Nemajetkovú ujmu odôvodňovali žalobcovia aj strachom o dcéru, pretože mali obavu z jej budúcnosti, pokiaľ by boli odsúdení. Táto skutočnosť ich o to viac trápila, pretože dcéra je adoptovaná a už raz o rodičov prišla. Zodpovednosť voči dcére, ktorú žalobcovia v čase ich trestného stíhania pociťovali, je pochopiteľná a dostatočne preukazuje, že aj v tomto smere trestné stíhanie zasiahlo ich rodinný život.

21. Žalovanou vytykané nepreukázanie príčinnej súvislosti medzi trestným stíhaním a pracovným úrazom ako aj dopravnými nehodami žalovaného 2/ nemôže obstať. Príčinnú súvislosť v danom prípade nie je možné a ani potrebné preukazovať. Je možné len predpokladať, že vzhľadom na citlivé prežívanie trestného stíhania, ktoré nepriaznivo pôsobilo na psychický stav žalovaného, čo potvrdili aj svedkovia, mohlo vplyvom nesústreďenosti dôjsť aj k dvom dopravným nehodám a tiež k pracovnému úrazu. Žalovaný 2/ pritom v minulosti nebol účastníkom žiadnej dopravnej nehody a vzhľadom na svoje pracovné zameranie mal aj skúsenosti s prácou na X., pričom XX rokov sa mu žiadny úraz nestal. Následkom úrazu sa žalovaný 2/ stal invalidným. V súvislosti so znížením hospodárskeho zisku za roky trestného stíhania predložil žalobca 2/ účtovné závierky, ktoré žalovaná v priebehu konania nijako nespochybnila. Nie je preto možné súhlasiť s názorom žalovanej, že žalobca vplyv trestného stíhania na jeho podnikateľskú činnosť ničím nepreukázal. Nesúhlasí ani tvrdenie žalovanej, že odvolací súd nemal za preukázané, že trestné stíhanie malo vplyv na podnikanie žalobcu 2/. Odvolací súd v uznesení č. k. 12Co/124/2018-201 v bode 15. odôvodnenia len konštatoval ako súd prvej inštancie vyhodnotil argumentáciu žalobcu 2/ o vplyve trestného stíhania na podnikateľskú činnosť, pričom vychádzal z bodu 13. odôvodnenia rozsudku č. k. 4C/52/2017-131. Rovnako neobstojí ani námietka žalovanej o nepreukázaní hrozby ukončenia členstva vo Q. J. X., pretože túto skutočnosť potvrdil aj svedok G.. G. W., ktorý ako F. J. žalovanému 2/ oznámil, že v prípade jeho odsúdenia nemôže ďalej pôsobiť vo Q..

22. Vo vzťahu k žalobkyni 1/ je tiež zo zdravotných záznamov zrejmé, že počas trestného stíhania viackrát navštívila lekára. Pokiaľ žalovaná zažívala počas trestného stíhania pocit beznádeje, úzkosti a strachu o budúcnosť, je vysoko pravdepodobné, že jej nepriaznivý psychický stav sa mohol odraziť aj na jej zdraví. Sama žalovaná uviedla, že nemohla spať, po nociach plakávala a zažívala stres, čo potvrdili aj svedkovia.

23. Posúdenie samotnej výšky nemajetkovej ujmy žalobcov spočívalo výlučne na úvahe súdu, ktorá sa po prejednaní veci odvolacím súdom javila byť logickou a dôvodnou. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia opísal rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal tiež priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery aj primerane vysvetlil. Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd primerane vysvetlil, z akých úvah vychádzal pri závere, že žalobcom patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v uvedenej výške, s čím sa aj odvolací súd stotožnil. Skutkové a právne závery odôvodnenia rozsudku nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a odôvodnenie rozsudku ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 CSP). Na základe toho odvolací súd napadnutý rozsudok v časti týkajúcej sa priznania nemajetkovej ujmy v sume 8.000 eur a 12.000 eur ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie.

24. Vo vzťahu k trovám konania odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne vychádzal pri rozhodovaní o trovách konania z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP, keď úspešným žalobcom priznal voči žalovanej nárok v plnom rozsahu, pretože ich neúspech vo vzťahu k trovám obhajoby bol nepatrný a úspech vo vzťahu k nemajetkovej ujme závisel od úvahy súdu, čo však nemôže mať vplyv na zníženie rozsahu priznaných trov konania, keďže žalobcovia boli v časti uplatnenia si nemajetkovej ujmy úspešní. Zásadu úspechu vo veci totiž treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu.

25. V odvolacom konaní boli úspešní žalobcovia, preto im podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP patrí v celom rozsahu náhrada trov vynaložených v tomto štádiu konania. Odvolací súd vzhľadom na to podľa § 396 ods. 1 CSP rozhodol, že žalobcovia 1/, 2/ majú voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorých podľa § 252 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

26. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).